

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับ
องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนของ
อำเภอแก่งศรีภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ชื่อและนามสกุล นายสนอง มะลัดขวัลญ

แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ

สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

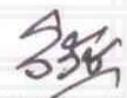
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ
2. อาจารย์ พลเอกสิรินทร์ ชูปลกล้า

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555

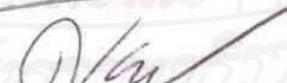
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์อุตร ดินตสุนทร)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ พลเอกสิรินทร์ ชูปลกล้า)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับ
องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ
จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย นายสนอง มะลิวชัย **รหัสนักศึกษา** 2523005383 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรชนิกาวรรณ (2) อาจารย์ พลเอกศิรินทร์ ฐูปกล้า
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ (2) การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อประสบผลสำเร็จ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบ รวมทั้งผ่านการหาค่าความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.89 สำหรับกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,228 คน แบ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตตำบลและหมู่บ้านของอำเภอแก้งคร้อ จำนวน 440 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก้งคร้อ จำนวน 788 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ 1,027 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.63 ของแบบสอบถามทั้งหมด สำหรับสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาสำคัญ คือ ตำบลและหมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณไม่เพียงพอแก่การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ (2) การพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ ตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลควรได้รับงบประมาณที่เพียงพอแก่การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ พร้อมทั้งควรสนับสนุนผู้บริหารทุกระดับให้มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จ คือ การมีผู้บริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่ม รวมทั้งกล้าคิด กล้าลงมือปฏิบัติ และกล้าเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม ปัญหาเสพติด อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

Thesis title: Management Administration Regarding Participation Between Subdistrict and Village with the Subdistrict Administrative Organization to Resolve the Narcotic Problems of Kaengkro District in Chaiyaphum Province

Researcher: Mr. Sanong Malaikhuan; **ID:** 2523005383; **Degree:** Master of Public Administration; **Thesis advisors:** (1) Dr. Wiruch Wiruchnipawan, Associate Professor; (2) General Sirindra Dhupklum; **Academic year:** 2011

Abstract

The main objectives of this study were to study (1) problems of management administration regarding participation between Sub - district and Village with the Sub - district Administrative Organization to resolve the narcotic problems of Kaengkro District in Chaiyaphum Province, (2) development of management administration regarding participation between Sub - district and Village with the Sub - district Administrative Organization to resolve the narcotic problems of Kaengkro District, and (3) factors taking important parts of the success of the potential development of management administration regarding participation between Sub - district and Village with the Sub - district Administrative Organization to resolve the narcotic problems of Kaengkro District.

This study was a survey research using questionnaires which passed pre-test of both validity check and reliability check at 0.89 level. Sampling group of 1,228 were divided into (1) 440 officers working in the Sub - district and Village of Kaengkro District and (2) 788 officers working in the Sub - district Administrative Organizations of Kaengkro District. The amount of field data return was 1,027, making 83.63% of the total samples. Statistics were percentage, mean, standard deviation, and t-test. In-depth interview of experts was also applied.

The study results showed that (1) the main problem was the Sub - district and Village and the Sub - district Administrative Organization's insufficient budget of management administration regarding participation between Sub - district and Village with the Sub - district Administrative Organization to resolve the narcotic problems of Kaengkro District; (2) the main development of management administration was the Sub - district and Village and the Sub - district Administrative Organization should obtain sufficient budget of management administration regarding participation to resolve the narcotic problems of Kaengkro District including the support the executives at all levels to spend the budget economically; and (3) the main factor taking important parts of the success of the management administration development was the professional executives with initiative thinking as well as thinking, acting, and changing courage.

Keywords: Management administration, Participation, The narcotic problems, Kaengkro District, Chaiyaphum Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา เรื่อง “การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติคของอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ” ครั้งนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้จาก อาจารย์อุคร ตันติสุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ พลเอกศิรินทร์ ฐูปกล้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณนายมนู สร้อยพลอย นายอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่อนุญาตให้ผู้ศึกษาทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการของอำเภอแก้งคร้อ ทั้งยังกรุณาให้สัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ ขอขอบคุณกำนันทุกตำบล นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านในอำเภอแก้งคร้อ ที่อำนวยความสะดวกในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามเป็นอย่างดี อีกทั้งยังขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน รวมถึงนักศึกษารุ่นที่ WIRMPA1-WIRMPA6 โดยเฉพาะคุณพิมพ์พิศา จิวเจริญกุล เพื่อนนักศึกษา WIRMPA7 และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้กับผู้ศึกษา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณนางทองสถาน มะลี่ยขวัญ มารดา อันเป็นที่รักยิ่งของผู้ศึกษา ผู้ให้โอกาส และส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษามาแต่ต้น รวมทั้งครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

สุดท้ายนี้ คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

สนอง มะลี่ยขวัญ

ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	10
ข้อจำกัดในการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	18
แนวคิดหรือความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม และยุทธศาสตร์	19
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีสำคัญต่อการบริหารจัดการที่เรียกว่า IIM หรือกรอบแนวคิด IIM	27
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหา และการพัฒนาการการจัดการด้านการมีส่วนร่วม	52
ความเป็นมา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของตำบล หมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วน ตำบลของอำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
ระยะเวลาทำการวิจัย	78
แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ส่วนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	83
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม	85
ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้จากความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของกลุ่มตัวอย่าง	146
ส่วนที่ 4 การสัมภาษณ์เนวลีกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ	162
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	163
สรุปการวิจัย	163
อภิปรายผล	173
ข้อเสนอแนะ	190
บรรณานุกรม	202
ภาคผนวก	206
ก แบบสอบถาม	207
ข การสัมภาษณ์เนวลีกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ	219
ประวัติผู้วิจัย	222

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพรวมกรอบแนวคิด หรือตัวชี้วัด การบริหารจัดการ 5 ตัว/ชุดตัวชี้วัด จำแนกตามปัจจัยด้านวัตถุ และด้านจิตใจ รวมทั้งงาน เงิน คน และคุณธรรม.....	33
ตารางที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่เรียกว่า 11M หรือตัวชี้วัดหลัก ตัวอย่างตัวชี้วัดรอง และตัวอย่างตัวชี้วัดผลสำเร็จ.....	37
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวม ได้จริงจำแนกตามบุคลากร 2 ประเภท.....	65
ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ และระยะเวลาดำเนินงาน.....	80
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามแสดงค่าจำนวน และคำร้อยละ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 3 เรื่อง.....	84
ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ ตามกรอบแนวคิด 11M.....	86
ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อตามกรอบแนวคิด 11M.....	107
ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการ บริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหาร ส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ 3 ข้อคำถาม.....	120
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยภายในและ ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการ มีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไข ปัญหาเสพติดของอำเภอแก้งคร้อ ประสบผลสำเร็จตามกรอบแนวคิด ที่แบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวม
 การบริหารจัดการและภาพรวมแนวโน้มของการพัฒนาการบริหารจัดการด้าน
 การมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล
 เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติคของอำเภอแก้งคร้อ 125

ตารางที่ 4.7 ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ
 ภาพรวมของการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและ
 หมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติคของ
 อำเภอแก้งคร้อตามกรอบแนวคิด 11M จำแนกตามเพศ คือ เพศชาย
 กับเพศหญิง.....127

ตารางที่ 4.8 ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ
 ภาพรวมของการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและ
 หมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติคของอำเภอแก้งคร้อ
 ตามกรอบแนวคิด 11M จำแนกตามการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี
 หรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี 135

ตารางที่ 4.9 ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ หนึ่ง
ปัญหา สอง การพัฒนา สาม ยุทธศาสตร์ สี่ ปัจจัย ห้า ภาพรวมการบริหารจัดการ
 และภาพรวมแนวโน้มของการพัฒนาการบริหารจัดการ และการเปรียบเทียบความ
 คิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมของการพัฒนาการบริหารจัดการ
 ด้านการมีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล
 เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติคของอำเภอแก้งคร้อตามกรอบแนวคิด 11M.....146

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดหลักที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	7
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดรองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	8
ภาพที่ 2.1 ตัวชี้วัดการบริหารจัดการในฐานะที่เป็นปัจจัยนำเข้า 3-11 ด้านที่เรียกว่า 3M-11M.....	30
ภาพที่ 2.2 ตัวชี้วัดการบริหารจัดการในฐานะที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และปัจจัยนำออก.....	32
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างอำเภอแก้งคร้อ.....	57
ภาพที่ 3.1 การทดสอบแบบสอบถาม 4 ขั้นตอน	73
ภาพที่ 5.1 ภาพรวมปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการ มีส่วนร่วมระหว่างตำบลและหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไข ปัญหาสาเหตุของอำเภอแก้งคร้อ โดยนำ “กระบวนการพิจารณา แก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน” มาประยุกต์ใช้.....	177

